

# GUTENBERG

Finska Typografförbundets organ

N:o 16 (4)

Suomen Kirjaltajaliiton äänenkannattaja

April <b>I</b> Huhtikuu	Prenumerationspris — Tilauhintaa Helt år — Koko vuosikerta . . . . 3 m. Lösnummer — Irtonaisnumero å 30 p.	Redaktion — Toimitus <b>J. Höglund V. Blomqvist</b> Ansvarig — Vastaava	Annonsspris — Ilmoitushinta Per petitrad . . . . . Petiitti-riviltä . . . . . } 25 p.	6:te årgången <b>1898</b> 6:s vuosikerta
-------------------------------	--	---	---	--

## Finska Typografförbundet. Suomen Kirjaltajaliitto.

### Förbundsstyrelsens meddelanden.

*Fredrikshammns Typografförening* är godkänd såsom afdelning i Förbundet.

För undvikande af förvexling uppmanas resp. ombud, att vid anmälandet af nya medlemmar fullständigt utskrifva den anmäldes förnamn.

De afdelningar hvilka icke insändt berättelse öfver verksamheten 1897 uppmanas att *fordersammast* insända desamma.

Enligt meddelanden har val af ombud verkstälts vid följande afdelningar:

*Helsingfors*: hr A. Henriksson, adr. J. Simelii arfv. tryckeri;

*Jyväskylä*: hr K. Hake, Gummerus tryckeri;

*Kotka*: hr R. Drockila, Nylenius' tryckeri;

*Kristinestad*: hr F. Ahlroos, Kristinestads tidnings tryckeri;

*Kuopio*: hr Armas Bergroth, Kuopio Nya tryckeri;

*Tammerfors*: hr K. Mäkelä, Aamulehtis tryckeri;

*Uleåborg*: hr J. J. Harju, Brandkärhuset;

*Wiborg*: hr O. Räisänen, Wiborgs Nya tryckeri; och

*Åbo*: hr F. Lindén, Åbo tidnings tryckeri.

### Förbundsstyrelsen.

### Tiedonantoja Liittohallitukselta.

*Haminan Kirjaltajayhdistys* on hyväksytty osaksi Liittoon.

Erehdyskysien välttämiseksi kehoitetaan arv. asiamiehiä, uusia jäseniä ilmoittaessa kokonaisuudessa kirjoittamaan ilmoitettujen ristimänimet.

Niitä osastoja jotka eivätkin ole lähettäneet kertomuksen toiminnasta vna 1897 kehoitetaan *kii-reimmiten* niitä lähettämään.

Seuraavissa osastoissa on toimitettu asiamiesvaali, nimittäin:

*Helsinki*: hra A. Henriksson, osote Simeliuksen perill. kirjap.;

*Jyväskylä*: hra K. Hake, Gummeruksen kirjap.;

*Kotka*: hra R. Drockila, Nyleniuksen kirjap.;

*Kristiina*: hra F. Ahlroos, Kristinestads Tidningin kirjap.;

*Kuopio*: hra Armas Bergroth, Kuopion Uusi kirjap.;

*Oulu*: hra J. J. Harju, Palokunnantalo;

*Tampere*: hra K. Mäkelä, Aamulehden kirjap.;

*Turku*: hra F. Lindén, Åbo Tidningin kirjap.; ja

*Viipuri*: hra O. Räisänen, Viipurin Uusi kirjap.

### Liittohallitus.

### Ilmoitettuja jäseniä. Anmälda medlemmar.

*Från Helsingfors afdelning*: — *Helsingin osastosta*: Gustafsson, Alexandra Maria, t. p.,  $\frac{6}{8}$  76. — Lundgrén, Frans Oskar, s. l.,  $\frac{16}{10}$  53.

*Från Borgå afdelning*: — *Porvoon osastosta*: Dyster, Henrik Ferdinand, s. l.,  $\frac{14}{7}$  70. — Turku, Mikko, s. l.,  $\frac{1}{10}$  71. — Seppänen, Otto Wilhelm, s. l.,  $\frac{18}{12}$  74. — Nurmi, Hjalmar, s. l.,  $\frac{27}{8}$  75. — Aspholm, Kaarlo, s. l.,  $\frac{6}{11}$  75.

*Från Kuopio afdelning*: — *Kuopion osastosta*: Kosonen, Adam Antero, s. l.,  $\frac{1}{8}$  68. — Roiha, Johan, s. l.,  $\frac{30}{7}$  70. — Venäläinen, Oskar, s. l.,  $\frac{1}{8}$  76. — Iskanius, Oskar, t.-elev, p.-opp.,  $\frac{1}{8}$  79. — Puustinen, Ferdinand, s.-elev, l.-opp.,  $\frac{28}{10}$  79. — Karvonen, Johan Henrik, s. l.,  $\frac{4}{7}$  76. Juslin, Kalle, t.-elev, p.-opp.,  $\frac{1}{2}$  80.

*Från Fredrikshammns afdelning*: — *Haminan osastosta*: Hauhia, Emil, s. l.,  $\frac{26}{8}$  73. — Valkonen, Robert, s. l.,  $\frac{30}{10}$  75. — Korttila, Alfred, s. l.,  $\frac{19}{11}$  75. — Puntti, Hjalmar, s.-elev, l.-opp.,  $\frac{25}{1}$  80. — Majblom, August, s.-elev, l.-opp.,  $\frac{6}{1}$  80. — Lager,

Edvard, t.-elev, p.-opp.,  $\frac{20}{6}$  79. — Boman, Aatu, t. p.,  $\frac{24}{12}$  76. — Marttila, Emil, s. l.,  $\frac{4}{12}$  76. — Pekkanen, Anton, t. p.,  $\frac{6}{1}$  69. — Sergejeff, Nikolai, faktor, faktori,  $\frac{26}{2}$  66. — Valkonen, Yrjö Anshelm, faktor, faktori,  $\frac{23}{4}$  65.

### Yhtyneitä jäseniä. Inträdande medlemmar.

*Från Helsingfors afdelning*: — *Helsingin osastosta*: 686. Nybäck, Aurora Matilda. — 687. Nyman, Alina Mathilda. — 688. Lindström, Dagmar Alina. — 689. Luukkonen, Kaarlo. — 690. Anttila, Johanna Wilhelmina. — 691. Olin, Gustaf Hjalmar.

*Från Gamtakarleby afdelning*: — *Kokkolan osastosta*: 692. Berg, Robert Emil. — 693. Sarén, Carl Johan. — 694. Sandström, Emil August. — 695. Simell, Anders Wilhelm. — 696. Haglund, Ernst. — 697. Helin, K. H. ? — 698. Lund, Viktor Herman. — 699. Simell, Carl Gustaf. — 700. Wester, Anders, William. — 701. Jansson, Oskar Alexander.

*Från Kotka afdelning*: — *Kotkan osastosta*: 702. Forsman, Karl Israel. — 703. Viljanen, Erland. — 704. Portia, Hjalmar. — 705. Boman, Anders Woldemar. — 706. Sundström, Sixtus. — 707. Lagström, Juho Oskar. — 708. Wickberg, Axel. — 709. Drockila, Reino. — 710. Hjelm, Karl Hjalmar. — 711. Eklund, Valter. — 712. Lindfors, Frithiof.

*Från Wasa afdelning*: — *Wasaan osastosta*: 713. Juvenius, Kaarlo. — 714. Jansson, Oscar. — 715. Siljander, Tauno.

*Från Åbo afdelning*: — *Turun osastosta*: 716. Nyqvist, Karl August.

*Från Jyväskylä afdelning*: — *Jyväskylän osastosta*: 717. Svahn, Gustaf.

*Från Kristinestads afdelning*: — *Kristiinän osastosta*: 718. Westerlund, Karl Emil.

### Aflyttade medlemmar. Muuttaneita jäseniä.

354. Räisänen, A., från *Kuopio* till *Wiborg, Kuopio*sta *Viipurin*. — 363. Johansson A., 53. Friman, O., från *Borgå* till *Helsingfors, Porvoosta Helsinkiin*. — 706. Sundström, S., från *Kotka*, vistelsen obekant, *Kotkasta*, ei tiedetä minne. — 618. Petterson, F. A., från *Helsingfors*, d.o. *Helsingistä*, samoin. — 606. Henriksson, K. A., från *Wasa* till *Kristinestad, Vaasasta Kristiinaan*.

### Utgående medlemmar. Eronneita jäseniä.

397. Sundström, Irene, för bristande medlemsavgifter, ei ole suorittanut jäsenmaksuja.

### Invalidfonden. — Vanhuusrahasto.

18 $\frac{1}{4}$  98.

Finska Literaturs. tr. — Suomal. Kirjall.	
Seuran kirjap. . . . .	8: —
Nya Pressens tr. — Nya Pressenin kirjap. . . . .	6: 40
Petterssons tr. — Petterssonin kirjap. . . . .	5: 15
Simelii tr. — Simeliuksen kirjap. . . . .	3: 95
Centraltr. — Sentraalip. . . . .	3: 70
Typografernes förening. — Kirjalt. yhd. . . . .	1: 45
Tilgmans litogr. tr. — Tilgmännin kiviip. . . . .	1: 40
Arvidsons tr. — Arvidsonin kirjap. . . . .	1: 30
Weilin & Göös' litogr. tr. — Weilin & Göösin kiviipaino . . . . .	1: —
Frencells tr. — Frencellin kirjap. . . . .	1: —
Senatens tr. — Senaatnin kirjap. . . . .	1: —
Uusi Suometar. . . . .	65
Liewendahls tr. — Lieewendahlin paino. . . . .	50
Weilin & Göös' tr. — Weilin & Göösin kirjap. . . . .	35
Päivälehtis tr. — Päivälehdin kirjap. . . . .	35
Hufvudstadsbladets tr. — Hufvudstadsbladetin kirjap. . . . .	—
Tilgmans tr. — Tilgmännin kirjap. . . . .	—
Salzensteins tr. — Salzensteinin kirjap. . . . .	—

S:ma 36: 20

**Obs.!** Kamrater! Kommen ihåg

**Invalidfonden!**

M. L.



## Sakari Topelius

kuoli 18 $\frac{12}{2}$  98.

„Murheell' ei saa muistoasi viettä,  
ei kuin sen mi mentyään jää unhoon;  
sua itkevä on isänmaasi,  
niinkuin kasteen itkee suvi-ilta,  
tyynnä, loistavana, laulullisna,  
toivoin uuden aamun syleilystä“.

(J. L. Runeberg.)

### Zachris Topelius.

Knapt har ekot af den varma, beundransvärdt endræktiga hyllning landet bragte skalden på hans åttiondeförsta födelsedag hunnit förklinga, knapt ha de blommor, hvarmed vänner och beundrare, unga och gamla på högtidsdagen fyllde rummen i hans landtliga fristad hunnit vissna och torka, innan döden kommer och rycker jubilaren bort, så att säga midt under medborgarenes erkännande samma vördnadsbetygelser. Den vackra, af en sällsynt varm anda präglade tillställning, som gafs för den äldrige skalden i hufvudstaden, var altså den sista gång Zachris Topelius visade sig för offentligheten och blef en sannskyldig afskedsfest, landets sista, ur hjärtat gångna tack till en af dess ädlaste söner.

De ord, som för halfannan månad sedan i vers och prosa tolkade innebörden af Zachris Topelii lifsgärning, ha ej hunnit glömmas. Den stämning af försonande frid hans personlighet förmådde väcka öfver alt i Finland under de dagar vårt folk bragte fridens skald sin vördnasfulla hyllning skall ej så snart förgätas.

Om Zachris Topelii lifsgärning tillåter utrymmet oss ej att ingå på en mera detaljerad beskrifning, hvilket och är onödigt, då landets hela tidningspress innehållit långa recensioner om den afidne skalden och barnavänner.

Måndagen den 21 mars skedde Zachris Topelii' likbegängelse i Nya kyrkan härstädes. Efter akten i kyrkan utbars kistan och det långa sorgetåget satte sig i rörelse, i riktning mot gamla lutherska kyrkogården. I tåget märktes bl. a. Typografernas förening — hvars hedersledamot den afidne skalden i listiden varit — med sin sorgklädda fana.

I den talrika blomsterhyllningen å Zachris Topelii' graf deltog „Finlands typografer“ med en dyrbar blomsterlyra, nedlagd af Helsingfors Typografiska förenings ordförande, hr A. Henriksson.

### Karl A. Tavaststjerna.

Under förliden månad har allhärjarens lie tungt drabbat vårt land, i det den måjat tre af våra stormän, hvilka stätt typograferne mycket nära.

Den 20 mars afled nämligen den förhoppningsfulla och ännu unge skalden Karl A. Tavaststjerna.

Äfven om Tavaststjernas lefnadsöden ha dagtidningarna berättat, lika som de och uppräknat den långa raden af hans diktverk. Vi vilja

endast tillägga, att verserna „Vid kast och stilar“, tillagnade Björneborgs Typografklubb vid klubbens första årsfest, voro bland de sista alster af Tavaststjernas uppburna penna.

### Karl Jakob Gummerus.

Den 20 mars afled härstädes i följd af förlämnung författaren, förläggaren och boktryckaren *Karl Jakob Gummerus* i en ålder af 57 år. Han hade infunnit sig här för att deltaga i Topelius' likbegängelse, då han så oväntadt träffades af döden.

Den afidne var son till prosten i Sääminge Alexander Jakob Gummerus. G. föddes i Gamla-karleby år 1840. Han blef student 1861, filosofiekandidat och magister 1869, egnade sig därefter åt den pedagogiska banan och utnämndes 1875 till kollega i finska och svenska vid Jyväskylä lyceum, från hvilken tjänst han 1897 tog afsked. Redan som student uppträdde G. som en mycket produktiv novellförfattare, publicerande sina arbeten under märket —l—b—s i *Suometar* (1862—1866), i *Maiden* ja *merien takaa* m. fl. Under den gemensamma titeln *Alkuperäisiä suomalaisia uuteloita* (3 häften 1863—73) utgaf han flere noveller, i serien *Romaneja* ja *kertomuksia* (1) framträdde berättelsen *Peritäänkö vihakin?* (1875), själfständigt utkom bl. a. romanen *Ylhäiset* ja *alhaiset* (1870). Öfversatt har G. en mängd literära alster, däribland lustspel af *Holberg*. Tid- tals medarbetare i politiska tidningar, har G. gjort sig mest känd som utgifvare af tidskrifter för folket. 1863 utgaf han jämte A. Hagman *Luonnotar*, som dock upplefde endast en årgång. Hans betydelsefullaste gärning var likväl företaget att grunda *Kyläkirjasto* (1873), en populär „läsning för alla“, som från 1882 utkommer med fyra häften årligen (förut 12). 1878 fogade han därtill ett illustrerad månadsblad *Kyläkirjaston Kuvalehti*, hvilket tagit ett för våra förhållanden anmärkningsvärdt uppsving, i det prenumerantantalet från 2,500 stigit till närmare 18,000. Sedan 1880 åtföljes det af en barntidning *Lasten Kuvalehti* som bilaga. 1888 tillkom en ny upplaga „serien B“ (med innehåll företrädesvis berörande hemlandet), sålunda att bladet begynte utgifvas två gånger i månaden. Denna senare serie öfvergick 1897 genom köp till dr V. Vallin. G. hade de sista årtiondena idkat en tilltagande förläggarvärksamhet. Senast var han sysselsatt med att redigera en samlad upplaga af sina noveller. Närmast sörjes han af maka, född Gummerus, dotter af prosten J. L. Gummerus.

### Hafva våra principaler orsak att vara missbelätta med sina arbetare?

I våra dagar, då konkurrensen de särskilda industrigrenarne och yrkena emellan nått sin kulmen och hvar och en arbetsgifvare bjuder till att öfverträffa sina kollegor i att snabbt och punktligt utföra de af dem bestämda arbetena, kommer man ovillkorligen att tänka på den likgiltighet som en del arbetare hos oss ännu äro besakade af, hvad punktlighet vid arbetet beträffar.

En återblick, t. ex. 15 å 20 år tillbaka, visar att oregelbundenheten bland arbetarne inom tryckerierna då var mera allmänna än hvad nu är fallet; försummandet af arbetet hörde till dagordningen, men förhållandena voro då anorlunda. Den tiden fick kunderna själfva ej bestämma när de skulle ha sitt arbete färdigt, utan måste nöja sig med att vänta, till dess tryckerierna hunno utföra de i fråga varande arbetena. Men, som redan nämnts, förhållandena gestaltade sig då anorlunda. Nu i konkurrensens tidevarf, är det kunderna som bestämmer när de vilja hafva arbetet färdigt. Kan tryckeriet då ej lofva till den bestämda tiden, vänder kunden sig till ett annat tryckeri, där arbetet kan utföras på den bestämda tiden, och det tryckeri, där arbetet först var erbjudet till utförande, ser sig gå miste, mången gång kanske, ett godt och lönande arbete. Och hvarti ligger då felet hertil? I några fall är det arbetarnes opålitlighet i arbetet, som gör att den ena kunden efter den

andra börjar vända sig till något annat tryckeri, i förhoppning om, att där finna mera punktlighet vid utförandet af sina arbeten. Vi förundra oss ej öfver att, principalen i sådana fall känner sig bittert stämd mot sina arbetare. Dyrbara materialer och maskiner ligga såsom värdelösa ting i förväntan på, när det behagar arbetaren, att åter upptaga sitt arbete. Om principalen eller faktorn då framhåller det otillbörliga i arbetarens förfarande och ej mera sätter så stort förtroende till honom, hvilket kanske i början var fallet, blir arbetaren avfogt stämd mot principalen. Upptäcker han då, att någon öförrätt gentemot honom af förmannen blifvit begängen, är han färdig att på det strängaste nagelfara därmed. Men huru ofta glömmar han ej därvid, att äfven han har fel och brister samt uppfylla plikter gentemot sin arbetsgifvare.

Vi tänka så litet efter hur mycket våra principaler mången gång få lida genom vårt förvalande. Och hufvudsaken hos oss är dryckenskapen, genom hvilken vi ofta försumma den ena arbetsdagen efter den andra, utan att taga hänsyn till de svårigheter vi härmed åsamka våra arbetsgifvare. Vi skulle kunna nämna fall, där principaler, genom dryckenskapen bland sina arbetare, blifvit utsatta för ekonomiska förluster, hvilket vi dock anse onödigt att här omnämna emedan en hvar arbetare själf inser de skadliga följderna af dryckenskapen under arbetstiden.

Men trots allt det obehag, som den försumlige arbetaren tillskyndar sina principaler, är det dock den försumlige själf, som i främsta rummet blir den mest lidande och med honom hela typografikåren, hvilken får uppbara skam och missförstånd genom detta hans lätsinniga förfarande.

Men icke nog därmed, för den häglöse arbetaren kan ställningen i en snar framtid bli än mera vanskelig. Den tid är förbi, då det var svårt för principalerna att skaffa sig arbetare. Antalet arbetare har under senare tid ökats i en snart sagt oroväckande grad, och den dag är ej alltför långt aflägsen, då principalerna komma att, så långt möjligt är, utgallra de ordentligaste arbetarne och då blir det svårt för den afskedade att erhålla ny kondition. Öfverbefolkningen inom tryckerierna i utlandet visar oss tydligt hvad vi också här ha att vänta i den vägen. Ty allt mera elever antagas å en del tryckerier. Och orsaken till det stora elevantalet bör i första rummet sökas i dryckenskapen bland typograferne.

Vi vilja därför på det enträgnaste uppmana alla arbetare, icke allenast i sina principalers och hela typografikårens, utan äfven i sitt eget intresse med hela sin viljekraft motarbeta alla de dåliga böjelser som föranlett honom att häglöst försumma sina arbetsdagar. Sköta vi punktligt våra åligganden inom arbetsområdet, kunna vi vara säkra om, att elever ej antagas i så stor mängd som hittills hos oss förekommit.

Våra principaler ha ofta nog haft orsak att klandra oss. Lätom oss därför, så vidt möjligt är, godtgöra det och sträffa för ett sannskydigt och godt samarbete med våra arbetsgifvare, och vi göra därmed i främsta rummet oss själfva och hela organisationen en stor tjänst.

### Suomen kirjaltajille!

Helsingin kirjaltajat, jotka panivat alkuun kukkaisilla kunnioituksen Z. Topelius'en hautajaisissa, ottivat vapauden, maaseudulta tehdyn pyynnön johdosta, antaa mainitun kunnioituksen lähtöä Suomen kirjaltajilta yhteisesti siinä vakuutuksessa että jokainen kirjaltaja kernaasti tahtoo olla mukana. Se rahausma, joka pääkaupungin kirjapainoista merkittiin kiertelevään listaan, on enemmän kuin tarkoitukseen tarvittiin, vaan että jäänös, joka luultavasti annetaan runoilijan Tammikuunrahastoon, tulisi niin suureksi kuin suinkin mahdollista, kehoitetaan täten arv. kirjapainojen väestöä maassamme keräämään varoja mainittuun tarkoitukseen sekä lähettämään ne Kirjaltajiliiton rahastonhoitajalle Helsinkiin osoitteella: herra F. Saastamoinen, Simeliuksen perillisten kirjapaino.

### Till Finlands Typografer!

Helsingfors typografer, som togo initiativet till en blomsterhyllning vid Zachris Topelius begrafning, togo sig därvid friheten, på grund af anhängan från landsorten, låta nämnda hyllning utgå från typograferne i Finland gemensamt, öfvertygade att hvar och en typograf gärna ville vara med därom. Det penningbelopp, som genom kring-sända listor å hufvudstadstryckerierna erhöles, var mer än tillräckligt för ändamålet, men på det att öfverskottet, som torde komma att överlemnas till skaldens Januari fond, måtte blifva så

rundligt som möjligt, uppmanas härmed resp. tryckeriarbetare öfverallt i landet att samman-skjuta medel för nämda ändamål och insända de ihopsamlade medlena till Typograförbundets kassör i Helsingfors, herr F. Saastamoinen. Adress: Simelii arv. tryckeri.

### Kirje Kiinasta.

I.

*Wors-Helsingistä 1898.*

Kun läksin sieltä synnyinmaastani Suomesta lupasin muistaa teitä tyhmelinejä siellä maailman lopussa. Teitä, jotka kävelette kahdella jalalla ja olette muodoltanne eurooppalaisia ja kannatte sitä nimeä, tahdon ilauttaa ilmoittamalla, että olen vihdoinkin suurten vaikeuksien jälkeen päässyt kuivalta merenselältä märälle maalle. Sanon kuivalta, kun matka oli sitä. Mutta täällä pakana-maan rajalla on toista: pienet murjaanit ovat oikein ehta eloisaa kansaa ja heidän musta miensä tekee minut päivävastaiseksi. Märkyyskin täällä on toisenlaista, kuin teillä, siellä Lapin pelloilla. Mutta mitähän niistä, ne ei kuulu ainee-seeni. Seuratkaa minua kuitenkin, niin kerron kirjapaino-oloista täällä, sen minkä voim, se on ehkä teille, jotka vielä olette aikaanne paljo jälessä, monessa suhteessa hyväkin.

\*

Aluksi luon lyhyen katsauksen maan tapoihin ammatissamme, joka kyllä ei ole järin pahalla kannalla — ammatin kehitys nimittäin. Toista on itse ammattilaisten elämäntapa, se kun on vielä hyvin alhaisella ja kurjalla kannalla, etteiä juuri sanoa viitsi. Eipä sillä ja sen vuoksi, että te ottaisitte siitä nenäänne, vaan siksi, että niin minun kuin teidänkin täytyy kuulua samaan veljeyskuntaan, on paha, että sellaista on vielä olemassa. Ammattijemiehämme täällä enimmäkseen ovat suuria juoppoja, kerrassa rentuja. Kun saadaan rahapenni, niin työstä ei välitetä mitään, ravintola silloin muuttuu työhuoneeksi ja kiireellisetkin työt saavat seisauksen. Alussa, tottumaan kun olin tällaiseen, katselin tätä suurin silmin, mutta nyt olen jo tottunut siihen, että kenties osaisin itsekin tehdä samoin, jos ei minulla olisi vielä toki jälellä tunteita, jotka määräävät velvollisuuksieni täyttämistä. Tapa luvattomasti vapaapäiväin viettämiseen on jo niin juurtunut täällä, että sitä pidetään melkein asiaan kuuluvana ja luvallisena ja nuori latoja ja painaja osaa sitä jo hyväksenn käyttäen ensimmäisinä taituri-vuosinaan. Ja jos katselee ja tutkii suytä tällaiseen järjettömään työtapaan, niin huomaa helposti, että sellaista suosii itse — johtajat. Tässä tapauksessa ei pahetta kammoovat ammattikunnan jäsenet voi sille mitään, vaikkakin usealla tahtoakin olisi. Toiselta puolen pistää säälän herkkätunne esiin ja toveruudenhan täytyy olla veljellistä, koska kapakatkien ovat yhteisiä kaikille. Säälintunne kai se estänee johtajakiin menettelemästä valtansa mukaan. — Poikkeuksena sopii minun mainita, että on täällä ainakin yksi paino, jossa aivan näennäisesti suositaan juoppoutta, koska sieltä ei vielä minun tietääkseni potkua ole kellenkään sen syyn nojalla annettu, vaikka renttuileisi kuin hyvänsä. Jos en väärin otaksu, niin tähän painoon vaadittaneekin ainoastaan pelkiä juoppoja työntekijöitä ja niiden kansahan on hauskan hauska menetteleitä!

\*

Seuraten muun maailman esimerkkiä, ovat täälläkin asiaaharrastavat ammattilaiset perustaneet koko maata käsittelevän yhdyssiteen eli liiton, jonka pääjohto on täällä. Liitto on vielä kovin nuori, ettei sen toiminnasta ole paljon taiketa, mutta toivotaan kuitenkin saatavan toimeen sen verran, että ajanoloon olot paranevat, murjaanit taltuvat ja rupeeavat pysyttelemään aisoissa.

Kuten jo sanoin, on hyvin hataraa liiton toiminta syystä, että sen hyvää tarkoitusta ammatilaiset eivät tahdo ottaa ymmärtääkseen. Alussa siihen täälläkin paikkakunnalla oli yhtynyt paljon, mutta sittemmin tippuneet vähä erällään pois, arvatenkin sen syyn takia, kun siihen täytyy maksaa kuukausittain jäsenmaksu. Ehkä sitten, jos siihen saisi kuulua velaksi „isävainajan“ maksun päälle tai aivan ilmaiseksi, olisi jäseniä ja etenkin, jos liitto tarjoi heille kaikkia mahdollisen hyviä avuja ja etuja. Esimerkkinä mainitsen, miten murjaanit oikein kohtelevat liittoa, seuraavan jutun:

Hra Tius-Tuis kirjoitti itsensä jäseneksi liittoon, mutta ei maksanutkaan vaadittavia maksuja, joten hän tuli pyyhittyä siitä pois — kai hänellä ei ollut siihen varaa. Mutta annas olla, kun jonkun ajan perästä perustettiin tänne kirjailijaliitto, joka nimensä puolesta vivahtaa meikkäläisten, kirjaltajaliitto sanaan, kirjoittautui tämä sama herra jäseneksi siihen — erehdykestäkö vaiko muuten huvim vuoksi. Otaksun sen olevan

molempaa, koska hän ei ole kirjailija, vaan kirjaltaja, eikä siis ole julaissut ainoatakaan kirja-teosta — latorn hän tietänkin on montakin. Sitä en tiedä, josko hän on maksanut sinne jäsenyytään tai ei, mutta sen tiedän, että tähän sopii niin mainiosti entisen kouluhertorin sanat: „Kuu-les, Toisko, ei sinulle konnion kokko laula!“

Terve toistaiseksi!

Vaaran-Kalle.

## Från förbundsområdet. Liiton alalta.

— **Helsinki.** Kirjaltajain yhdistyksen kuu-kauskokous pidettiin sunnuntaina v. k. 20 p. yhdistyksen huoneustossa. Toimikunnan tiedonannoissa ilmoitettiin, että yhdistyksen toimikunta on muodostettu seuraavalla tavalla: Puheenjohtajaksi hra A. Henriksson, varapuheenj. V. Mallenius, kirjuri E. Enberg, rahastonhoitajaksi A. Karjalainen, kirjastonhoitajaksi V. Forsström, kalustontarkastajaksi rouva A. Kjellin, tarkastajaksi K. E. Mustonen. Huvitoimikuntaan on valittu hrat K. Sundberg puheenjohtajaksi, E. Packalén kirjuriksi, neiti E. Eklund rahastonhoitajaksi sekä jäseniksi neiti E. Nikander ja hrat Nyfors, Haggrén ja V. Johansson. Liittohallituksen asiamiehiksi on valittu A. Henriksson. 7 uutta jäsentä ilmoitettiin liittyneen yhdistyksen jäseneksi. Kirjastoon on lahjoittanut hra E. D. Butler Lontoosta engl. käännöksen tri V. Vaseniuksen „Piirteitä Suomen Kirjapainon historiasta“, myöskin hra F. Wiander ja eräs nimensä ilmoittamaton ovat lahjoittaneet.

Kysymys uuden huoneuston vuokraamisesta otettiin keskusteltavaksi ja päätettiin vuokrata Mikonkadun varrelta 17, joka katsottiin sopivammaksi minkä toimikunta oli onnistunut saada.

Yhden jäsenen vaali toimitettiin tariffikomiteaan, johon valittiin hra V. Mallenius melkein yksimielisesti.

Liittohallitukselta saapunut ehdotus Suomen Kirjaltajaliiton matka-apurahaston säännöiksi luettiin ja vähemmällä muutoksilla hyväksyttiin.

„Gutenbergissä“ ollut ehdotus Vapunpäivän viettämistä jätettiin toimikunnan ja huvitoimikunnan huoleksi toimeenpanna sen mukaan kuin ne yksissä neuvoin parhaaksi näkevät toivomuksella, että se tulisi tapahtumaan luonnon helmassa, jos sää on suotuista siihen. Tulot lankeavat liiton vararauhastoon.

Ammattiyhdistysten keskuskomitealta oli saapunut eräs kysymys, jota kokouksessa ei katsottu sopivaksi käsitellä, vaan valtuutettiin toimikunnan kehoittamaan keskuskomiteaa tässä tapauksessa kääntymään kirjaltajan liitonhallituksen puoleen.

— **Kotka.** Kotkan osasto on kokouksessaan v. k. 29 p:nä valinnut puheenjohtajakseen hra K. I. Forsmanin sekä jäseniksi toimikuntaan hrat Reino Drockila, W. Eklund ja A. Wickberg.

Toimikunta on keskuudessaan valinnut hra R. Drockilan asiamiehiksi ja hra A. Wickbergin rahastonhoitajaksi.

— **Gamlakarleby.** Härvarande typografer vore den 9 mars samlade till konstituerande möte sedan föreningens stadgar numera af Förbundsstyrelsen blifvit godkända. Till föreningens funktionärer valdes därvid: till ordförande boktryckaren R. E. Berg enhälligt; till bestyrelsemedlemmar faktor E. Sandström, boktryckaren C. J. Sarén, typograferne A. Simell och H. Lund; till revisorer typograferne O. Jansson och V. Vester. — En ny medlem anmälde sig i föreningen.

— **Helsingfors.** Vid Typografernes föreningsmånadsmöte den 20 mars meddelades att bestyrelsen konstituerat sig på följande sätt: till vice-ordförande har utsetts hr V. Mallenius, sekreterare hr Erik Enberg, kassör hr Alb. Karjalainen, bibliotekarie hr V. Forsström, materialförvaltare fru Alma Kjellin och kontrollör hr K. E. Mustonen. Till ordförande valdes som bekant hr A. Henriksson. — Till festbestyrelsemedlemmar har bestyrelsen utsett hrr K. Sundberg, E. Packalén, E. Nyfors, H. Haggrén och V. Johansson samt fröknarna Emmy Eklund och Maria Nikander. — Till ombud för förbundsstyrelsen utsågs hr A. Henriksson. — Till medlem i tariff-komitén valdes i stället för hr A. Henriksson, som afgätt, hr V. Mallenius. — Förslag till stadgar för Finska typografförbundets reshjälpskassa granskades och godkändes efter några af bestyrelsen föreslagna ändringar. — Ett af „Gutenberg“ föreslaget sätt att föra första maj godkändes enhälligt och uppdrogs åt bestyrelsen att i samråd med festbestyrelsen på bästa sätt utarbета program för firandet af 1:sta maj. — Bestyrelsens förslag om upphyrande af lokal för föreningen i gården n:o 17 vid Mikaelsgatan godkändes. — Af tre personer har föreningens bibliotek som gåfva fått emottaga böcker. — 7 nya medlemmar godkändes för inträde i föreningen. —

Till innehafvaren af H:fors accidenstryckeri, hr Rob. Salzenstein, beslöt föreningen sända en skrifvelse, påminnande honom om härvarande boktryckares tidigare beslut, att ej antaga i sitt arbete flyttande elever, hvilket beslut hr S. dock uraktlätit att följa, i det att han tidsats annonserat efter „försigkomna elever“. — På denna skrifvelse har föreningen af hr S. fått emottaga ett svar, hvarti denne tillkännager, att han ej mottager elever från härvarande tryckerier, utan endast från landsorten!!!

Vid extra möte den 16 dennes med anledning af väkt fråga om hedersbetygelse vid föreningens hedersledamot *Zachris Topelius'* jordfästning måndagen den 21 mars, beslöts att typografkåren en korps med fana skulle följa processionen. Vidare beslöts efter en liflig diskussion att ingen krans från föreningens sida skulle nedläggas. I stället skulle den för ändamålet disponerade summan föräras till Finska typografförbundets invalidfond.

— **Åbo.** Typografföreningen hade söndagen den 20 februari sitt årsmöte i Brandkärs husets lilla sal. Af den därvid upplästa revisionsberättelsen, afgifven af hrr Frans Appelgren och J. Ahlgren, framgick, att föreningens kassabehållning från år 1896 utgjorde 1,640 mk 57 p., samt inkomsterna under året varit: medlemsafgifter 186: 75, behållning från 1896 års årsfest 72: 40, d:o från 1897 års d:o 83: 55, behållning af en fest å Uittamo 1: 10, upplupna räntor 68: 11, eller tillsammans 412 mk 41 p. — Utgifterna hade åter belöpt sig till: åt sångledaren 20: — åt musikkledaren 325: —, lokalhyra för musiköfningarna 117: —, medlemsafgifter till Åbo arbetareförening 87: 25, uppköp af lotter från Helsingfors typografers lotteri 11: 60, tryckning af matrikel 12: —, uppköp af vinst till Arbetareföreningens lotteri 26: —, inskrifningsafgifter till typografförbundet m. m. 43: diverse utgifter 30: 01. Summa 675: 58. Behållning till innevarande år utgjorde således 1,377: 42. — Fonden för tillrägliga utgifter hade vid årets ingång en behållning af 349: 96 och inkomsterna hade utgjort: från Auras tryckeri 12: 10, från Åbo Tidnings tryckeri 6: 35, samt räntor 11: 12, eller tillsammans 29: 57. Till Åbo typografers sjuk- och understöds-kassa hade under året skänkts 100: —, så att behållningen till innevarande år utgjorde 279: 53. — Musikkapellets kassa hade vid 1897 års början en behållning af 118: 30. Under året hade i räntor influtit 14: 43 samt utgifvits till inköp af af notställare och noter samt till reparationer af instrumenten m. m. 105: 75, så att behållningen till innevarande år utgjorde 26: 98. — Föreningens stipendiefond utgjorde vid detta års ingång 1,033: 33. På revisorernas tillstyrkan beviljades åt bestyrelsen och kassaförvaltaren full ansvarsfrihet. — Till föreningens ordförande valdes hr M. Molodkin samt till bestyrelsemedlemmar hrr J. Ahlgren, F. Lindén, K. O. Aho, W. Heinonen, K. H. Hellsten och J. A. Salminen äfvensom till suppleanter hrr M. Ek och J. Wahl. Till revisorer utsågos hrr J. E. Hidström, F. Appelgren och K. E. Lumme. — Till medlemmar i festbestyrelsen blefvo valde hrr M. Molodkin, J. A. Ojala, F. Lindén, J. Ahlgren, A. Ahlgren, O. Grönroos, J. E. Wainio och A. W. Hurme. — Efter mötet hade af festbestyrelsen anordnats samkväm med dans vid hvilket föreningens musikkapell omväxlande med pianomusik uppspelade till en liflig dans, som fortsattes i på småtimmarna. Föredrag hölls under aftonens lopp af faktor Salminen.

## Notiser. Uutisia.

— „Vorwärts“, Itävallan kirjaltajainliiton äänenkannattaja, ilmoittaa uuden suomenkielisen ammattilehtemme „Kirjaltajan“ ilmestymistä seuraavalla tavalla:

„Kirjaltaja on uusimman, meille hyvin tunnettujen ammattitoerien V. Forsströmin, K. Skogsterin ja E. Enbergin Helsingissä (Suomessa) ulosantaman ammattilehten nimi. Uusi lehti on päämääränsä ottanut, tunnettujen mallien mukaan teknillisiä ja liittoutumis pyrinnöitä edistääksensä Herrain maissa olivat tilaisuudessa tutustumaan kaikinlaatuisiin oloihin, takauksena, että tämä lehti täydellisesti tulee saavuttamaan tarkoitustaan. Onnea matkassa toivotamme uudelle taistelijalle!“

— **Tariffikomiteassa** on tapahtunut se muutos, että hra A. Henrikssonin luovuttua komiteasta, jonka puheenjohtajana hän oli, toimii puheenjohtajana hra V. Blomqvist, jonka sijalla taas ruotsal. pöytäkirjurina on hra K. E. Mustonen.

— **Uusi kirjapaino ja sanomalehti Tornioon.** Polcirceln nimen kirjapainon ja kahdesta viikossa ilmestyvän Pohjola lehden osakkaat ovat päättäneet siirtää sekä kirjapainon että lehden Tornioon. Siirtäminen toimitetaan hetimiten.

— **Perheittaman** toimeenpanee täk. kirjaltajayh. Wenäl. yhdistyksen huoneustossa Elisabetinkatu 14 2:nä Pääsiäispäivänä.

— **Kunnianosotus.** V. k. 23 p:nä, Akselin-päivänä, kävi takäl. yhdistyksen laulukunta laullu tervehdimässä yhdistyksen uutta puheenjohtajaa hra Akseli Henrikssonia.

— **Kirjallisuutta.** I. K. Lindstedtin Antikvaarinen kirjakauppa on meille ilmoitettavaksi lähettänyt kustantamansa kirjasen „Sittinelo ja Avioliitto, newoja naineille ja naimattomille“. Kirjan hinta on Helsingissä 1: 50, muualla 1: 60.

— **Dödsfall.** Förliden månad afled i Sverige konstföreländan *Johan Leonard Laurin* i en ålder af 44 år.

Den 10 mars afled i Åbo boktryckerieleven *Oskar Alexander Vikström* vid 20 års ålder.

Tisdagen den 22 mars afled härstädes efter ett mångårigt bröstlidande typografen *Stefanus Rafaëlski* i en ålder af 38 år. Den afledne, hvilken år 1878 blef utlärd å Simelii arfv, tryckeri härstädes innehadde faktorsplatser i Tavastehus och Kotka, har de senaste åren konditionerat i Sverige, hvarifrån han, till följd af tilltagande sjukdom åter vände till Helsingfors för att bli intaget å något sjukhus. — Närmast sörjes han af en syster och systerson.

— **Nya Pressens** hufvudredaktör, dr Axel Lille fylde den 28 mars 50 år. I anledning härav uppvaktades jubilaren af, bland många andra, en deputation från N. Pr:s arbetspersonal, bestående af hrr E. Tötterman, K. Julin och G. Fröberg, af hvilka den förnämde till jubilaren öfverräkte en praktfull blomsterpjäs, i det han uttalade personalens varma önskan, att dr L. ännu länge måtte kvarstå på sin ansvarsfulla post.

— **Till ansvarig redaktör** för Björneborgs Tidning har t. v. faktor *E. Wahlstein* blifvit antagen.

— **Kansallis-kirjapainos** i Kristinestad faktor har af därvarande rådstufvurätt pliktfullts för att han tillåtit unga personer å sitt tryckeri arbeta nattetid. Pliktens storlek obekant.

— **Enligt Postvärkets tidningstaxa** för år 1898 utkommer 208 tidningar och tidskrifter i Finland. — Jämförelsevis må nämnas, att i det lilla Danmark under innevarande år utkommer sammanlagt 682 tidningar och tidskrifter, däraf 208 dagliga tidningar. Således 474 mera än i Finland.

— **En mästerskapstävling** för typografer kommer i augusti månad att anordnas i Petersburg. Segervinnaren i denna tävling, för hvilken programmet har utarbetats af en komité af typografer, kommer att erhålla titeln af „Rysslands bästa sättare“, ber. Novosti.

— **Stor tillökning af medlemmar** har Svenska typografförbundet erhållit efter den seger förbundet vann vid genomförande af ny tariff för Stockholm. Ensamt till Stockholms afdelning godkändes icke mindre än 66 nya medlemmar vid sammanträdet i februari.

— **Oärlig fösbundskassör.** Norska typografförbundets kassör, Karl Engebretsen har förskingrat ett belopp af kr 3,325: 04 af förbundets medel. Förbundet har väkt rättslig åtal mot honom.

— **I Ungarn** tyckes för närvarande stor arbetsbrist råda, då omkring 500 typografer äro utan arbete.

— **Sättmaskinen „Monotype“**, som hittills kommit till användning endast i Amerika och England, lär, enligt från England anlända underättelser vara oanvändbar i praktiken, enär den vid funktioneringen behöfver 3 man, en för att sköta sättmaskinen, en annan för gjutning och en tredje för korrigering. Lägges härtill ännu, att endast 6,000 typer kunna åstadkommas per timme blir det i sanning ej något lysande resultat.

— **Stor stöld af riksbankssedlar.** På en kyrkogård i Berlin har man funnit riksbankssedlar till ett belopp af 44,000 Rmk och värdepapper till ett belopp af 16,000 Rmk. Sedlarna hafva icke varit i cirkulation. Tidningarna därstädes anse att en stöld begåtts af personal å rikstryckeriet. Överfaktorn därstädes har häktats.

— **Lönerörelser.** I Oedenburg (Ungern) pågår som bäst arbetsintämlelse för erhållande af bättre löneförhållanden. I dessa dagar har äfven i Bergen (Norge) lönekonflikt uppstått.

— **Från stråjken i Luxemburg.** Enligt till oss anlända underrättelser är det mycket dåligt bestämt med de stråjkande i Luxemburg. En stor del af de stråjkande har återinträdt i arbete, däribland förbundets därstädes ordförande (!). Till råga på olyckan kunna de stråjkande ej erhålla ett penni till understöd ur reservfonden, emedan denna fond är i bank deponerad på

tvänne medlemmars namn, hvilka också äro stråkbrytare, hvadan de anse det vara bäst att låta penningarna ligga i ro och förräntas.

— *Uppmuntrande.* I Baden har riksdagens andra kammare antagit ett förslag om, att kammarens tryckerbeten skola utföras endast å sådana boktryckerier, som betala sina arbetare tariffenligt. — S. T.-t.

— *Tyska förbundets* kassaställning vid utgången af år 1897 utgjorde Rmk 1,503,528: 02, i det närmaste 2 miljoner fmk! Förbundets medlemsantal vid samma tid utgjorde 22,938.

## Sport.

Frisk luft och sport, är för oss typografer, som måste dagar och nätter igenom uppehålla oss i, af stildam och lamprök uppfyllda arbetslokaler, den förnämsta medicinen. De många täflingarna inom olika grenar af sporten under vinterns lopp bevisa, att typograferne begynt inse det hälsosamma i, hvad rörelse i det fria medför.

Så hade U. Suometars sättnare — i likhet med föreg. år — den 27 mars arrangerat en skidtäflan för män, ynglingar och gossar. Att täflingen skulle omfattas med största intresse var förutsedt och besannades äfven, ty icke mindre än 80 deltagare hade antecknat sig på de listor som cirkulerade å stadens tryckerier; och hvad de frivilliga bidragen beträffar så voro de äfven rikligare än vid någon annan af typografer hittills anordnad idrottstäflan.

Den äldre gruppen startade till först, kl. 1/2 12 å 10 km:s distans från Skatudden motsols omkring Hundholmen och så tillbaka till startplatsen, hvilken sträcka tvänne gånger skulle skidas af de 21 på denna bana anmälda deltagarne.

Pristagare blefvo följande:

*O. Ellenberg*, från Tilgmanns tryckeri, som erhöll första priset, förgylt silfvermedalj och ett marmor skriftyg; för en tid af 46 m. 15 s.

*Andra priset*, silfvermedalj och regnrock, *E. Haggren* fr. Päävälehtis tryckeri, 46 m. 30 s.

*Tredje priset*, silfvermedalj och väckarur, *A. Vatanen* fr. Finska Litteratursällskapet tryckeri 47 m. 21 s.

*Fjärde priset*, *E. Luukkonen* fr. V. Pettersson & C:os tr., en fin slidknif, 47 m. 37 s.

*Femte priset*, *V. Sigell*, en bågare, 48 m. 17 s.

*Sjätte priset*, *F. Nymalm* fr. Centraltryckeriet, en sejdel, 49 m. 25 s.

*Sjunde priset*, *Fjälkoffski* fr. Centraltryckeriet, teglas, med ställ, 50 m.

*Åttonde priset*, *A. Wiberg* fr. Weilin & Göös tr., papyrossfodral, 51 m. 40 s.

*Nionde priset*, *A. Frosterus* fr. Finska Litteratursällskapet tr., papyrossfodral, 52 m. 40 s.

*Tionde priset*, *A. Lindroos* fr. V. Pettersson & C:os tr., askkopp, 53 m. 10 s.

I den yngre gruppen som 11.48 startade på samma bana som de äldre, men endast 1 hvar (= 5 km) voro 35 anmälda.

Pristagare blefvo:

*Första priset*, *A. Lehikoinen* fr. Finska Litteratursällskapet tr., silfvermedalj och kastspjut, tid 24 m. 25 s.

*Andra priset*, *Jarl Holm* fr. Nya Pressens tr., mindre silfvermedalj och regnrock, 24 m. 46 s.

*Tredje priset*, *A. Josefsson* fr. Centraltryckeriet, mindre silfvermedalj och ett skriftyg, 25 m. 55 s.

*Fjärde priset*, *E. Lindholm*, teglas med ställ 26 m. 40 s.

*Femte priset*, *A. Sundberg* fr. Simelii arfv. tr., en sejdel, 26 m. 45 s.

*Sjätte priset*, *Isaksson* fr. Hufvudstadsbladets tr., teglas med ställ, 27 m.

För den yngsta gruppen, som startade till sist, var banan bestämd från Skatudden omkring Vrakholmen och åter. Af 24 anmälda fullföljde 21.

De snabbaste skidlöparne bland gossarne voro: *J. V. Lystinen*, som tilldelades första priset, mindre silfvermedalj och skriftyg;

*Andra priset*, *V. Uotinen* mindre silfvermedalj och skriftyg, samt

*Tredje priset*, *L. Snell*, mindre silfvermedalj och skriftyg.

Alla de öfriga deltagarne inom gossarnes grupp erhöilo äfven pris och det rika lagret af skriftyg, manuarer, knifvar, skidstafvar, hängslen. Finlands kartor, läderhandskar och penningbörsar, gick bra åt.

Under skallande hurrarop försiggick prisutdelningen å täflingsplatsen.

Som prisnämnd fungerade från Finska Litteratursällskapet tr. hrr J. A. Snell och J. V. Lindholm, fr. Centraltryckeriet J. A. Kosk, fr. Pettersson & C:os tr. K. Skogster. fr. Simelii tr. A. Nyman, fr. Hufvudstadsbladets tr. M. Hagert och E. Packalén, fr. Frenckell & Sons tr. Johansson. fr. Senatens tr. Hellman och fr. Nya Pressens tr. I. Kurvinen.

Vid „Borgå Typografernes Idrottsklubbs“ skidtäflan anmälde sig 20 deltagare, nämligen till den I:sta kategorin för ålder öfver 18 år, 11 deltagare, och för minderåriga, 5 kilometersbanan 9 deltagare, och blefvo tiderna följande: Första kategorin, 10 kilm banan, G. Forsblom 55 m. 36 s. V. Munter 59 m. A. Blomgren 56 m. 3 s. V. Blomkvist 57 m. 3 s.; för de öfrige tog det öfver 1 timme. I den mindre 5 kilometersbanan blefvo tiderna, A. Ekman 28 m. 22 s. R. Johansson 29 m. F. Karlsson 30 m. 27 s. E. Sundsten 31 m. 28 s. L. Kainulainen 33 m. 30 s. V. Forsman 33 m. J. Göransson 34 m. 51 s. A. Backman 43 m. 55 s.

Typografernes skridskotäflingar d. 27 mars på hr Åkermans bana.

500 meter.

I:sta pris E. Johansson 54 2/5 s. II:dra pris V. Ståhl 57 s. III:dje pris A. Lindevall 1 m. 01 2/5 s. E. Lindgren 1 m. 03 s. O. Koskinen 1 m. 03 s.

5,000 meter.

I:sta pris E. Johansson 9 m. 57 1/5 s. II:dra pris A. Lindevall 10 m. 52 2/5 s. III:dje pris V. Ståhl 10 m. 58 3/5 s. A. Kreutzman 11 m. 01 1/5 s.

## Ammatti-sanasto.

(Jatkoa n:o 2.)

*Däkel*, peite.

*Efterrevision*, jälkಿತarkastus;  
*eftertryck*, jälkipainos;  
*elev*, oppilas;  
*etikett*, etiketti;  
*&-tecken*, ja-merkki;  
*exemplar*, kappale;

*Facett*, kiipale;  
*fack*, kotelo;  
*faktor*, johtaja;  
*fals*, taite;  
*falssa*, taittaa;  
*falsben*, taitinluu;  
*falsmaskin*, taitinkone;  
*falsslagning*, luimistus;  
*fermissa*, vernissa;  
*fet stil*, lihava kirjake;  
*fickformat*, taskukoko;  
*filt*, huopa;  
*fjerdedel*, säle;  
*folio*, parimo;  
*foliolinie*, pystyviiva;  
*form*, kehilö;  
*formatgöring*, kehistetyö;  
*formatpåläggnings*, kehistää;  
*formcylinder*, kehilösilinteri;  
*format (å form)*, kehiste (kehilössä);  
" *å sida*, " sivun kehiste;  
" *sedes*, " saiturei (?);  
" *duodes*, " tusina;  
" *oktav*, " oktaavi;  
" *qvart*, " neliö;  
" *folio*, " parimo;

*formulär*, kaava;  
*fortel*, hyve;  
*fot (å stil)*, kanta (kirjakkeessa);  
" (å kliche), jalus (kuviossa);  
*fraktur*, fraktuuri;  
*fris*, harjakoriste;  
*frågetecken*, kysymysmerkki;  
*fukta*, kastaa;  
*fuktfat*, kaste-astia;  
*fullslagning*, paaikutus (?);  
*fundament*, alus;  
*fyrkant*, tasava;  
*färg*, väri;

" *accidens*, aksidenssiväri;  
" *kulört*, kuultö (?) väri;  
" *illustration*, kuvaväri;  
*färgbehållare*, värisäiliö;  
*färgklossar*, väriakajät;  
*färgbord*, väripöytä;  
*färgcylinder*, värisilinteri;  
*färglinjal*, väriivotin;  
*färtryck*, väripainos;  
*färgvals*, väritela;  
*färgverk*, värilaitos;  
*företal*, esipuhe;  
*förkorta*, lyhentää;  
*förkortning*, lyhennys;  
*förord*, alkulause;  
*förrådssättare*, varastolatoja.

*Gata*, katu;  
*gemena*, pieniä;  
*gjutinstrument*, valimet;  
*gjutsedel*, valinluettelo;  
*gjuttapp*, valinpuikko;  
*gradtecken*, astemerkit;  
*grepp*, noste;

*gripare*, naukari;  
*gäsögon*, luomeita;  
*Hakar*, hakoja;  
*halfcicero*, puolificero;  
*halfkorpus*, puolikorpus;  
*halffet*, puolilihava;  
*halffyrkant*, puolisko;  
*halfmittel*, puolimitelli;  
*halvfor*, säleitä;  
*halfpetit (diamant)*, puolipetiti (timantti);  
*handpress*, käsipainin;  
*handtecken*, käsimerkki;  
*hopdraga*, supistaa;  
*hoppvals*, hyppytela;  
*horunge*, enkel, alkimo;  
" *dubbel*, räppe;  
*hufvudlinie*, pääviiva;  
*hufvudsteg*, päälaitto;  
*hufvud (å stil)*, kuvapäi (kirjakkeessa);  
*hylla*, hylly;  
*hällare*, pidake;  
*härstreck*, hiusriipe;  
*häftning*, nitominen;  
*häfva upp*, hiivata;  
*hörn*, kulma.

*Illustration*, kuva;  
*iläggare*, alistaja;  
*iläggsbord*, alistuspöytä;  
*indraga*, sisentää;  
*infattning*, koriste;  
*inledning*, johdanto;  
*innehäll*, sisältö;  
*inrihta*, kohdistaa;  
*insticksark (i däkel)*, kohennusarkki (peitteessä);  
*insticksark (i bok)*, sisistysarkki (kirjassa);  
*intaga form*, ottaa kehilö (painimeen);  
*iristryck*, irispaanos.

*Jemn sida*, tasaluvukas sivu;  
*justera*, tarkistaa;

*Kalendertecken*, kalenterimerkki;  
*kalligrafiskt ornament*, kalligraafallinen koriste;  
*kapitalkilar*, kulmasuulteita;  
*kapitalsteg*, kulmalaittoja;  
*kapitel*, luku;  
*kapiteler*, kapitaleejä;  
*kartong*, kartonki;  
*kast*, kasti;  
*kilar*, suulteita;  
*klack*, kanta;  
*klammer*, hakoja;  
*klappa (form)*, koputtaa (kehilöä);  
*klappborste*, koputusharja;  
*klappholtz*, koputin;  
*kliche*, kuvio;  
*klister*, liisteri;  
*klubba*, nuuja;  
*knif*, veitsi;  
*kolon*, kaksoispiste;  
*kolumn*, sivu;

*kolumnbehållare*, sivusäiliö;  
*kolumnmätt*, sivumitta;  
*kolumnsiffra*, sivunumero;  
*kolumnsnöre*, sivunööri;  
*kolumntitel*, sivunimiö;  
*komma*, pilkku;  
*kompaktsats*, tiukuladelmä;  
*konsonant*, kerake;  
*korfning*, muokkaus;  
*korrektur*, oikaisuvedos;

" *i spalt*, palstassa;  
*korrekturläsare*, oikaisulukija;  
*korrekturpress*, oikaisupainin;  
*korrekturtecken*, oikaisumerkki;  
*korrigera*, oikaista;  
*korrigering*, oikaisu;  
*korrigertång*, oikaisunäpistin;  
*kors*, risti;  
*kortspån*, korttillastu;  
*kropp (å stil)*, vartalo (kirjakkeessa);  
*kursiv*, kursiivi;  
*kurvel*, kaarto;  
*kügel*, keili (?);  
*kärnmätt*, alkioimittu;  
*kärna*, kärri;  
*Lappning*, paikkaus;  
*ligatur*, parikkeita;  
*lik*, raato;  
*likhetstecken*, yhtäläisyysmerkki;

(Jatk.)

## Liitto-osastoille!

Toimitus pyytää huomauttaa liitto-osastoja valitsemaan Gutenbergiä varten kirjeenvaihtajan, joka antaisi toimitukselle tiedon osastojen toiminnasta. Harvat ovat ne osastot, joista saapuu tiedonantoja, ja koska lehtemme on juuri sitä tarkoitusta ajava, toivomme, että osastot ne meille julaistavaksi lähettäisivät.

Helsingissä 1898.

J. Simeliuksen perillisten kirjapaino osakeyhtiö.